

“Arı Günü” Sayesinde Bir “Arı” Araştırması; Efsane!

Can EREL

Uçak Mühendisi

can.erel@canerel.com.tr

İTÜ'nün 245'inci kuruluş yılında düzenlenen“Arı Günü” için okulumun merkez yerleşkesinde geçirdiğim ikinci gün; halâ tarifsiz heyecan içindeyim...

Bugün sabahın köründe, bir büyüğümün paylaştığı Amiral Mc RAVEN'i,

Admiral William McRaven: "[Inspiring: Change the World by Making Your Bed](#)"

dinleyerek güne başladım; amacına tutku ile bağlı bir insanın yatağını toplamasının dünyayı değiştirmesine ilk adımı olarak değerlendirilebileceğini not ederek topladım konukevindeki (!) yatağımı...

...ki bir kaç saat sonra okuduğum Ord. Prof. Dr. Cahit ARF'in (1910 – 1997) "**Bilim adamı olabilmek için tutku gerekir.**" sözü de bilim insanı penceresinden aynı tutkuya atıf yapıyordu...

Bu duygu ve düşüncelerle, dünden başlayarak, İTÜ (1957-1959) Rektörü, TÜBİTAK kurucularından ve bilim savunucusu, Türkiye'nin yetiştirdiği en önemli (İnşaat) mühendislerden Prof. Dr. Mustafa İNAN'ı konu alan iki günlük kısa ama bana keyifle çok öğreten araştırma yaptım, isminin verildiği İTÜ yerleşkesi kütüphanesinde; takip eden bölümde paylaşıyorum...

ARI kardeşlerimin keyifli etkinliklerine, Can'ca Başarı Bursu sahiplerinden uçak mühendisliği öğrencisi sevgili Yağmur GENÇOĞLU ile beraber katılırken...

...akşam üzeri de efsane hocamız Necmüzafer ORBAY'ı, saygıdeğer eşleri Dilek hanımefendiyi ziyaret ederek mübarek ellerini öpeceğiz...

Bu ANI hafta sonunu, evini açtığı üniversite yıllarımdan itibaren üzerimde kutsal emeği olan KARDAŞ Ana'm Belkis Anne'mi ziyaret edip, ellerini öpüp, özlemlerle sarılarak tamamlayacağım.

Ne mutlu bana!

CE

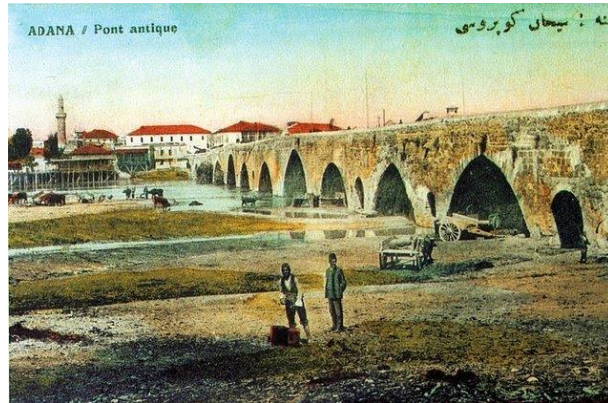

**İTÜ (1957-1959) Rektörü, TÜBİTAK Kurucularından ve Bilim Savunucusu, Türkiye'nin Yetiştirdiği En Önemli (İnşaat) Mühendislerden...
...Prof. Dr. Mustafa İNAN**

Bir Bilim ve Mühendislik Efsanesi

Mustafa bey, 1911 yılında...

...Hüseyin Avni Bey'in ve Rabia Hanım'ın çocukları olarak Adana'da dünyaya geldi.

Küçük Mustafa okula başlamıştı, fakat ders çalıştığını kimse görmüyordu. Defter veya kalem gezdirdiği de hiç işitilmemişti. Babası Hüseyin Avni Bey, 4 yaşında damdan düştüğü için Mustafa'nın sakatlandığını düşünüp "bu çocuk adam olmayacak" diyordu.

O sıralarda Harb-i Umumi (I. Dünya Savaşı) patlak vermişti. Maddi sıkıntılar fazlaşmıştı. Fransızların işgalinden sonra Hüseyin Avni Bey, Konya'yı daha uygun görerek ailesini buraya taşıdı. Kurtuluş Savaşının başarıyla sonuçlanmasının ardından, aile yeniden Adana'ya döndü.

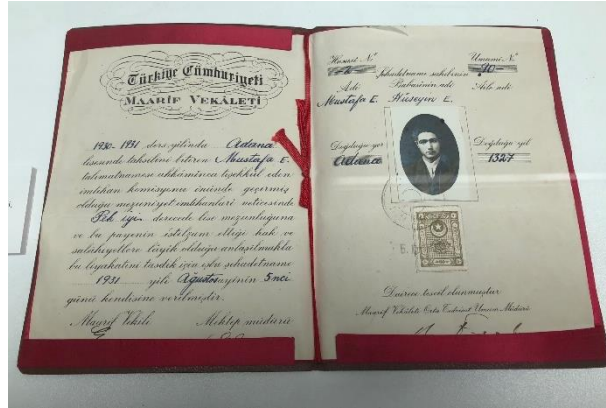
Mustafa da okuluna kaldığı yerden devam etti. Fakat babası Hüseyin Avni Bey oğlunun ders çalıştığını görmediği için yine "bu çocuk adam olamayacak" diyordu. Gerçekten de Mustafa'nın hiç kitabı yoktu, sadece bir tek defteri vardı. Ders çalıştığı görülmüyordu, akşamları erkenden yatıyordu.

Kimse bilmiyordu fakat, küçük Mustafa daha hava aydınlanmadan kalkarak okulun yolunu tutuyordu. Yatılı arkadaşları uyanana kadar onlardan ödünç aldığı kitaplarla ders çalışıyordu. Belki Hüseyin Avni Bey de kitap masrafı olmadığı için Mustafa'nın okula devam etmesine bir şey demedi. Fakat ona göre bu çocuk adam olamayacaktı.

Mustafa ortaokulun son sınıfında leyli meccanî (parasız yatılı) olmuştu. Adana Lisesine başladığında artık burslu bir öğrenciydi Mustafa.

Baba Hüseyin Avni Bey, oğlunun adam olduğunu göremeden. 1929 yılında vefat etti. Artık Mustafa bir an evvel hayata atılmalı, para kazanmalı, geride kalan annesine bakmalı ve kardeşlerini okutmalıydı.

Mustafa lisede o kadar başarılıydı ki çoğu zaman arkadaşlarına dersi o anlatıyordu. Matematik dersindeki başarısı sebebiyle "Riyaziyeci Mustafa" lakabını almıştı. 1931 yılında liseyi birincilikle bitirdiğinde artık tek hedefi vardı, hoca olacaktı.

1931 yılında İstanbul'a geldi Mustafa, Fen Fakültesine kayıt yaptırdı, sonra bir kaydı Yüksek Mühendis Mektebi'ne almak istedi.

Bu geçiş için sınava hazırlanırken bu sınava girecek İstanbullu çocuklar **"...buraya girmek her yiğidin harcı değil hemşerim"** demişlerdi. Gülümseyerek **"Bir deneyek bakal!"** diye karşılık veren Adanalı Mustafa, bu sınavda birinci oldu.

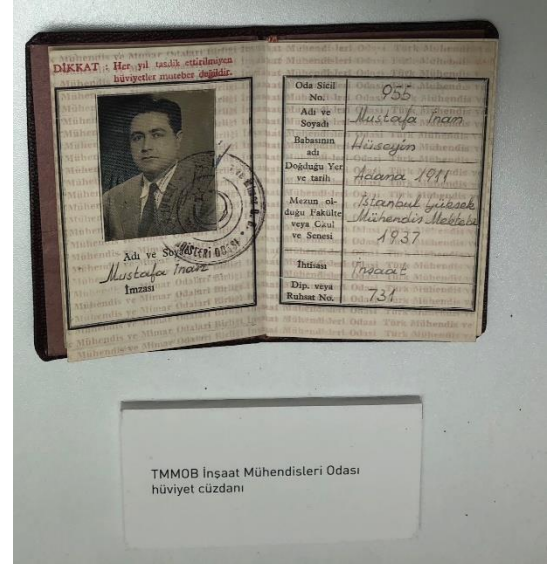
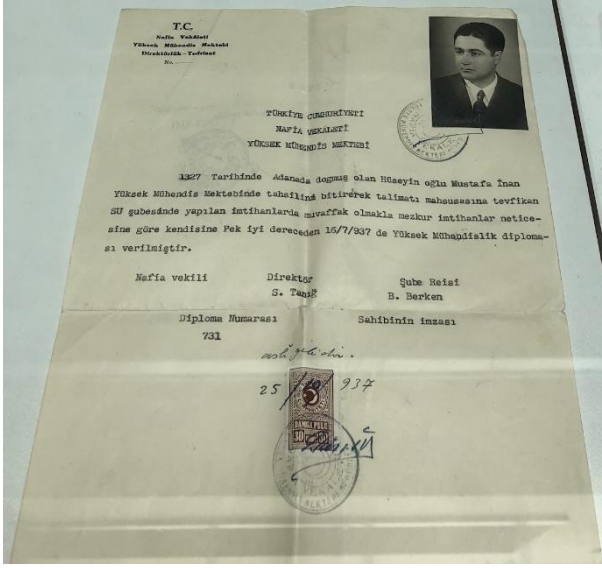
Bir Arkadaş

Mustafa İnan üniversite yıllarında yardımsever birisi olmuştu, derslerde arkadaşlarına daima yardım ediyordu. Fakat notlarını hiç kimseye vermezdi. "Siz yazanları anlamazsınız" derdi, arkadaşlarına konuyu kendi anlatmak isterdi. Zaten Mustafa'nın notlarında sadece konu başlıklarını yazmıştı, onları görünce gerisini hatırlıyordu.

3. sınıftayken Mustafa, hafta sonları hiç görülmez olmuştu. Çünkü lise öğrencilerine özel ders veriyordu. O lise öğrencilerinden birisi de Jale OGAN'dı. Mustafa İnan, nereye gidip kiminle görüştüğünü soran arkadaşlarına gülümseyerek "bir arkadaş" cevabını veriyordu.

Mustafa İNAN Yüksek Mühendis Mektebini birincilikle bitirdi.

Mustafa İNAN 1938'de devlet bursuyla Zürih'e giderek doktora çalışmalarına başladı. 1941'de yüksek eğitimini tamamladığında sadece doktor olmamıştı, aynı zamanda yurt dışında doktora yapan ilk Türk bilim insanıydı.

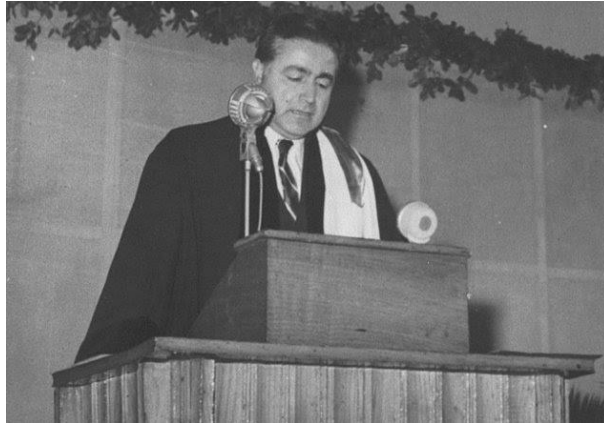
1964, Munich Uygulamalı Mekanik Kongresi, konferans rozeti

O sıralarda Jale OGAN da Almanya'da lisans ve lisansüstü eğitimlerini tamamlıyordu. 1944 yılında hayatlarını birleştirdiklerinde, Yüksek Mühendis Mektebi'nde artık İstanbul Teknik Üniversitesi olmuştu.

Akademik Çalışmalar

Evlilikte maddi sıkıntılar yaşıyorlardı, Fakat Mustafa İnan özel sektörde çalışmayı kendini yıllarca okutan devlete karşı bir ihanet addediyordu. O, hoca olmalıydı, yeni öğrenciler yetiştirmeli ve devlete olan borcunu ödemeliydi. İşte bu düşüncelerle 1945 yılında profesörlüğe yükseldi. 1954 yılına kadar Mekanik Kürsüsü'nün başkanlığını yaptı. 1954-56 arası İnşaat Fakültesi dekanlığı, 1957-59 yılları arası Teknik Üniversite rektörlüğü görevlerinde bulundu.

1967 yılında Mustafa İNAN Avrupa'ya birtakım çalışmalar için gidecekti. Fakat daha Türkiye'de bulunduğu sıralarda belirsiz bir hastalığa yakalandı. Tedavi edilmek üzere Almanya-Freiburg şehrine götürüldü.

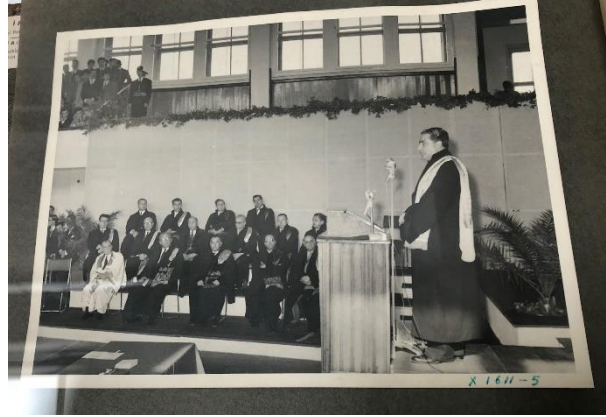
Mustafa İNAN hasta yatağında dahi düşünmekten, çalışmaktan, bilimden vazgeçmedi; 5 Ağustos 1967 sabahı hayata gözlerini yumdu.

Mustafa İnan'ın saati
(Vefatından sonra; eşi, arkeolog
Pof. Dr. Jale İnan tarafından
kullanılmıştır).

10 Ağustos 1967 günü İstanbul Teknik Üniversitesi önünde yapılan anma töreninin ardından Zincirlikuyu mezarlığına defnedildi.

Mustafa İNAN'a 1971 yılında TÜBİTAK Hizmet Ödülü verildi.

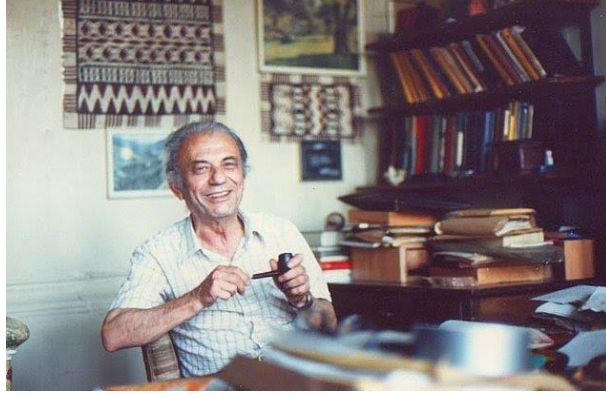

Bugün İstanbul Teknik Üniversitesinin kütüphanesine Prof.Dr. Mustafa İNAN'ın adı verilmiştir.

Anılar - Ord. Prof. Dr. Cahit ARF'tan...

"Ben Mustafa'dan bir yaş büyüktüm. Fakat, Mühendis Mektebi'nin daha üçüncü sınıfında Kerim Bey'in doçenti olan Mustafa, benden olgundu.

Mustafa İnan en beğendiğim, güvendiğim ve sevdiğim arkadaşımdu; 1967 yazında öldü.

Mustafa İnan'ın -doğuştan olacak- doğrudan doğruya algılanamayan şeyleri sezebilme hususunda olağanüstü bir hafızası vardı.

Bunların ötesinde de mükemmel bir insandı."

Kitabımda da yer verdiğim, **Prof. Dr. Mustafa İNAN'ın Bilim İnsanı Tavsiyeleri:**

"Bilim uzun ve çetin bir yoldur çocuklar.

Bilimi yarı yolda bırakmayın, olur mu çocuklar?

Oppenheimer gibi hissediyorsanız...

...bırakın yüksek binaları başkası yapsın, büyük barajlarda başkası çalışsın.

Bazılarına çok uzaklardan bile görünen yüksek yapılar kurmak çekici gelecektir. Bırakınız bu işleri öyleleri yapsın.

Bazıları da insanları çalıştırmak, büyük teşebbüsleri idare etmek ihtirası ile yanarak kuvvetli olmak isteyeceklerdir. Bırakınız parayla da onlar uğraşsın.

Sizin kuvvetli olmak gibi bir derdiniz yoksa, siz de Leonardo Da Vinci gibi 'Kuvvet nedir?' diye merak ediyorsanız...

...buyrun sizleri Mekanik kürsüsüne beklerim.

Çünkü bazılarına göre 'Kuvvet' para ile organizasyonun çarpımına eşittir; bize göre de kuvvet ivme ve kütleyi ilgilendiren bir büyüklüktür.

Bu iki formülü birbirleriyle karıştırmayın olur mu çocuklar?

Kürsü ile ticarethaneyi birbirine karıştırmayın, olur mu çocuklar?"

